

kelder geopend van de Prelaten van Dunen. Het lichaam van den vlaamschen dichter Pater Lucas Devriese, van Iper, 47ste Prelaat van Dunen, wierd geheel bevonden, 95 jaar na zijn overlijden. De gedichten van Lucas Devriese zijn ongedrukt.

Zie *Rond den Heerd*, 1867, blz. 380, 399.

Laatste kwartier, morgen uchtend, vijf minuten na den twee'n.

—
WALRAVENSIJDE.

Vervolg van blz. 355.

B AVERSIJDE — wij gebruiken onverschillig den huidige en den ouden naam van het visschersdorp — moet voorzeker, dank aan de werkzaamheid zijner visschers en andere inwoners, eene plaats van zekere aangelegenheid geweest zijn. In teksten van de jaren 1479 en 1519 wordt het een dorp genoemd. Daar stond ook eene brouwerij, aan Jax Caelwaers toevoorende, en dicht nabij de kapel gelegen. Wegen of straten leidden derwaarts van Middelkerke, Leffinghe en 's heer Wontermanssluis (later sint Albertusfort). Volgens eenen tekst der rekening van de watering van Camerlinks-ambacht, bestond daar ook een *slag* in de duinen ¹ — nu verdwenen — die, zoo men weet, een weg is door de duinen getrokken, om wagens en peerden tot doortocht te dienen. Zulks waarschijnlijk hier ten behoeve der visschers, zoo het geval was te Wenduine, voorheen ook een visschersdorp ².

Evenals op menigvuldige plaatsen der vlaamsche kust, lagen te Raversijde dijken om de duinen te versterken, vermits die toenmaals zoo dikwijls van stormen en zeevloedten te lijden hadden. De oude geschriften wijzen namentlijk op eenen *weerdijk* en drie *schinkeldijken* landwaarts in gelegen, samen eene lengte hebbende van 26 roeden of iets meer dan een kilometer. Die dijkwerken zijn hedendaags nog in wezen. Men

1. Rekening der watering van Camerlinksambacht, 1682, f° 28 r°; « eene streecke (*duinen*) beghinnende van den slagh « van Rauesyde totter crakeelpannen. »

2. Rekening der St Donaas-proostdij, 1578, 42 v°: « ten « zeluen daghe betaelt Jooris Husilie van zestien daeghen « ghevrocht thebbene jnde sloopen ende slaghen vanden « dune tot oirboire vande visscherie te VIII den. gr. « sdaechs... »

vertelt dat er weleer te Raversijde ruim zeven honderd heerdsteden stonden. Dit getal, denken wij, is voorzeker overdreven; het bestaan, nogtans, van dergelijke overlevering, komt ons gezegde over de aangelegenheid van het verdwenen dorp klaarblijkelijk bevestigen. Nu en dan zelfs, bij het omdelven van den grond, komt men brijksteen tegen, voortkomende van woonsteden die aldaar eertijds gestaan hebben.

Het lag in den christelijken aard onzer voorvaders van, zoohaast een gehucht of dorp tot stand gekomen was, daar te midden der plaats eene woonstede ter eere Gods te bouwen, de verhevenste en prachtigste van allen. Welhaast ook kreeg Walravensijde eene kapel — die eerder eene kerk schijnt geweest te zijn — in den gothischen bouwtrant, wier breedte en tevens hooge toren heerlijk over dorp en duinen prijkte.

Zie hier hoe een gewichtig stuk van den jare 1479 daarvan spreekt :

« Doen cond... dat wy ontfangen hebben die
« oitmoedighe supplicacie van, enz.... inhou-
« dende hoe dat de principale prochiekercke van-
« den voorseiden dorpe varre weghe van daer
« gelegen es als van eene halue mile of meer;
« zoe dat het volck ende jngeseten vander
« seluen dorpe te Wilrauensyde zeere ongerieue-
« lic es daghelicx daer te gaene omme messe te
« hoirene, aangesien dat zij scamel lieden zijn,
« daerof den meestendeel daghelicx ter zee varen
« moeten ende d'andere huere ambochten doen,
« waerbij zij hueren nootdorst winnen moeten
« om bij te leuene. »

De inwoners toelaten van dagelijks mis te hooren, zonder den weg te moeten afleggen van het gehucht naar Middelkerke, was dus het doel dat de stichters der kapel bezielde. Den zondag ging men naar de parochiekerk, zoo 't behoort.

« Dese voorseide cappelle eerst gesticht ende
« gefondeert es geweest omme daghelicx upde
« werckedagen aldaer messe te doene, ende des
« sondachs ende messedachs ter prochiekerke
« also dat behoirt. »

Wie waren die stichters? Het stuk noemt slechts den voornaamsten onder hen, namentlijk *Willem van Halewyn*. Een doorluchtige naam, voorwaar, die van de familië *van Halewyn*, die aan Vlaanderen zooveel verdienstvolle mannen geschonken heeft!

Die Willem van Halewyn, een der bijzonderste afstammelingen der familië van dien naam, was

Baljuw en Kapitein der stad Brugge, en raadsheer van den Hertog van Burgondië. Hij droeg de titels van Heer van Uijkerke, Woutervliet, Buggerboom, enz. en stamde rechtstreeks af van Gauthier van Halewyn, eerstbekende van dien naam, die leefde in de twaalfde eeuw. Van het getal der vlaamsche edellieden die Philips den Goede in zijnen strijd tegen de aanhangers van den Dolfijn van Vrankrijk zoo moedig bijstonden, wierd hij na den slag van *Mons en Vimeux* om zijne dapperheid ridder geslagen (3 Oogst 1421).

Door het aandeel welk hij had in de stichting der kapel van Walravensijde, liet Willem van van Halewijn zijne godvruchtigheid uitschijnen, gelijk hij in andere omstandigheden, zijnen moed en zijne getrouwigheid aan den Vorst had laten blijken ¹.

« Ende het zij alzoe dat hier voortyts, by rade
« ende hulpe van goede mannen, ghelyc wylen
« *Willem van Halewin*, jn zynen levne scepens ons
« voors. lands vanden Vrye, ende meer andere
« goede devote persoonen, omme de vermeerder-
« nisse vanden dienst Gods ende gerief vanden
« voorseiden volcke ende jngeseten, ter salichede
« van huere zielen, dese voorseide cappelle eerst
« gesticht ende gefondeert es geweest... »

Walravensijde was dus geene parochie, maar lag onder de parochie Middelkerke. Het wordt genoemd onder de kerken, kapellen en bidplaatsen tot het Bisdom van Brugge behoorende, in de instellingsbrieven van gemeld Bisdom (1560) ². Ten allen tijde eventwel is het nederige gehucht meer bekend en vermaard geweest dan de parochië waarvan het deel miek, daar de naam van Middelkerke zelden in de geschiedenis der kusten en van het omliggende genoemd wordt.

Van tijd tot tijd wierd de kapel met gronden begiftigd, zoodat zij in de zestiende eeuw, 43 gemeten en 23 roeden land bezat, waaronder eene hofstede, te Leffinghe, met 20 gemeten 18 roeden.

1. Er ligt ongetwijfeld eene misgreep in den bovengemelden tekst, sprekende van « wijlen Willem van Halewyn, in zijn leven schepene van het Vrye ». *Willem van Halewyn* (gestorven in 1455) was geen schepene van 't Vrije. Ten anderen kan er geen spraak zijn van zijnen zoon *Willem*, die inderdaad lange jaren dit ambt vervulde, van 1468 tot 1511, vermits hij op het tijdstip der vergunning der akt van versterven nog in leven was.

2. « Omnia et singula oppida, castra, villas et loca infrascripta, videlicet.... Willekinskercke, *Wilravensyde*.... » (Miræus, I. 903).

Die landen waren gelegen in de parochiën Middelkerke, Leffinghe en Wilskerke.

De ligger van de kerk van Middelkerke (1569) geeft de nauwkeurige beschrijving van de plaats waarop de kapel gebouwd stond; het was een vierkantig stuk grond van twee-en-tachtig roeden :

Ligger van de kerk van Middelkerke, 1569, f° 48 v°.

« De capelle van Wilgraueshyde daer se up
« staet lxxxii Roeden lants.

« Liggheende binnen den ambochte ende pro-
« chye voorscreuen, oost vander kercke, ende
« oost vanden laetsten voorscreuen parcheele in
« in vyf lynen LXXXII Roeden lants opde
« noortsyde of, ende es een vycante plaetse
« daer de capelle van Wilgraueshyde op staet,
« opde noortsyde, ende daer Willem de Blyeckers
« hofstedekin up staet, dat wylent een brauwerie
« was, up den suutoothouck ende verhaect up-
« den zuutoothouck tusschen d'aeldynghers
« *Andryes Zonnemaere uutwech*, ande westsyde de
« kercke van Middelkercke lant, ande oostsyde
« ende ant zuuthende f° per ommelooper cxlv. »

Dat de kapel eenen eigenen kapelaan had, denken wij niet : de ligger der kerkgoederen maakt daarvan geen de minste melding. Hoogst waarschijnlijk is het, dat de goddelijke diensten vericht wierden door eenen der geestelijken van Middelkerke, want die parochië schijnt toenmaals drie priesters gehad te hebben ¹.

Overigens hadden de kerkmeesters van Middelkerke het bestier in handen van de goederen der kapel. De ligger, hooger vermeld, die ook de beschrijving van de kapelgronden bevat, drukt zulks uitdrukkelijk uit.

Ten jare 1479 waren « *Cornelis Hidde* ende zijne medegesellen », « mamboirs ende regierders » van de kapel.

*
**

Vervolgen wij thans de kroniek van Raversijde.

Raversijde was een visschersdorp hebben wij gezegd. En als dusdanig komt het meermaals te voorschijn onder de andere zeesteden en visschersplaatsen, die samenkomen, of samengeropen worden, zoohaast een min of meer gewichtig

1. Ligger van 1569.

f° 15 v° : « de pryesters van Middelkercke. » — Verders f°s 29 r° en 43 v°, jaargetijden met « diaken ende subdiaken. »

vraagpunt de vischvangst aangaande te berde komt.

Ten jare 1401 zond de stad Nieupoort brieven naar Biervliet, Hughevliet, Heist, Blankenberge, Oostende en Wilravenshijde, nopens « cueren die « zij ghemaect hadden op de copmanschepe van « den harengherie, omme dat ze bet de steide « verzonken zouden. »

Somtjids zien wij de stierlieden van Walravensijde naar eene naburige zeestad geroepen, en hen den eerewijn aangeboden worden. Soms trekken zij uit eigene beweging tot eene der naburige steden om de wet aldaar aan te spreken; andere keeren worden hunne afgeveerdigden door de stad Nieupoort — die toenmaals, als hoofdstad der vlaamsche zeesteden, de vergaderingen hunner afgezanten doorgaans samenriep — bij de wethouders ontboden, om zekere vraagpunten nopens de visscherij te helpen bespreken.

Rekening der stad Nieupoort 1446.
(Presentwijnen).

« Den xv^{sten} daghe in maerte den ghedeputeer-
« den van Oostende ende van *Walravensyde* hier
« commende ande wet. 11 kannen wyns. »

40 sch. p.

Rekening der stad Nieupoort 1480.
(Presentwynen).

« Den xv^{sten} in meye den stiermans van Wal-
« rauenshide hier commende ten ontbiedene van-
« der wet 11 kannen wyns. » xxxvi s.

Men weet dat de zee in de voorledene eeuwen niet altijd zeer rustig was voor onze koopvaarders en visschers. Zeeroovers van alle slag en van alle landen kwamen ze meermalen storen, hunne schepen en sloepen berooven of zelfs, voornamelijk in oorlogstijden, in hunne havens meeslepen, en de bemanning op hoog rantsoen stellen. De zeesteden, aan hen eigen overgelaten, wisten niets beter te doen, dan zelven hunne visschers te beschermen met oorlogschepen of zoo men toen zeide. *convooischepen* uit te reeden, die de visschers der vlaamsche kust op hunne reizen vergezelden en, in geval van gevaar, bijstonden en verdedigden. Ook moesten de kleine visschersplaatsen in die onkosten komen zoowel als de groote; zij kwamen daar dikwijls tegen op, maar de zeesteden wilden dat zij hielpen betalen datgene waaruit zij voorzeker hun voordeel trokken. Om in de noodige onkosten dier intrede te voorzien, leide men eene buitengewone belasting op den haring en visch door de visschers verkocht. Zoo komt Raversijde ook te voorschijn in de re-

kening van het oorlogschip ten jare 1474 te Nieupoort uitgereed :

« Ter bewaerensse ende beschermensse van-
« de ghemeene visschers vanden lande van Vlaen-
« dre. »

(3de Rubriek van ontvangst) :

« Ander ontfanc ende dat van stiermans van-
« der Nieupoort, Lombardie ende *Walrauensyde*
« vanden haerinck die zij buuten der vorseide
« haue ende landt ghehadt hebben. »

Ten jare 1480 moesten er op nieuw middels te werke gesteld worden tegen de vijanden op zee.

Rekening van Nieupoort, 1480.
(Boden).

« Jan Piers... de xv^{sten} in meye te Walrauen-
« syde ande stierlieden dat zi zouden commen
« bider wet alhier aengaende de comunicacie op
« treden vanden scepe (*van oorlog*) viii s. Den
« xvi^{sten} in meye ghesonden ande wet van Dun-
« ckerke omme de zelfste cause een dagh xvi s.;
« den xvii^{sten} in meye t Oostende ande wet omme
« de cause als bouen xii s. »

Men vond te Raversijde nog al gegoede stierlieden, die ter zelve tijde ook zeer godsdienstig waren. Immers in 1479, schonk een stierman van aldaar, Pieter van Vasennare bij naam, « in zynen leuene by vorme van testamente ende vuy-
« terste wille, ter salichede der zielen van hem
« ende van zyne vrienden » aan de kapel van Walravensijde, eene zekere somme geld om daarmede twee missen te week in die kapel te stichten. Met die penningen kochten de « regierders » aan Vincent, zoon van Cornelis Wouters, vijf gemeten, een lijne en 63 roeden land voor de genoemde kapel (2 hectaren, 4 a. 521 c a. 93).

De brieven van « verstervenisse » ¹ der gekochte gronden bevatten de omstandige beschrijving der zelve en zijn niet zonder geschiedkundig belang, vermits het daarin is dat wij den oorsprong en de stichting der kapel van Raversijde gevonden hebben. Wij geven het verder onder de bewijsstukken.

Ten jare 1489 wordt er door den Vorst, op aanvraag der stad Nieupoort, aan alle steden en plaatsen langst de kust zich met visscherij generende bevel gegeven, dat hunne zeelieden en visschers eens 's jaars met al hunne schepen, elk

1. Zoo hiet men den akt van overdracht van goederen tot eene kerkelijke of geestelijke instelling (lat. *amortizatio*, fr. *amortissement*).

met zes last (78 tonnen) ten minste, binnen de haven van Nieupoort zullen komen, om hunnen haring aldaar te doen merken, pakken en verkopen. Die plaatsen waren ten getalle van elf, en ook *Walrauenside* komt men onder dezelve tegen. Zulks omdat de inwoners dier plaatsen in den oproer tegen den Vorst hadden medegedaan, en de stad Nieupoort groote schade hadden toegebracht ¹.

1479.

Om den toestand van den loodsdienst te verbeteren, geeft Philips de Schoone last aan Jan d'Hont en Adriaen Drabbe om te gaan naar Sluis, Heyst, Blankenberghe, Wenduine, Oostende en *Walravensijde*, om aldaar de ervarenste zeelieden uit te kiezen die best het loodswezen zullen bedienen en de vreemde schepen uit en in den Zwijn geleiden ².

1507. Geding tusschen de stad Nieupoort en de abdij van Oudenburg nopens den grooten Hem :

« Den iiiien ende den xen jn wedemaent ghe-
« sonden Willem Goekeersse te Walrauensyde,
« te Westhende, te Lombaerdie, ende elders in
« diuersche plaetsen, omme te dachuaerden di-
« uerssche personen voor commissarissen hoo-
« rende d'enqueste binnen deser stede opt proces
« van den Abt van Oudenburch daaruooren be-
« taelt xxiv s. »

(Rek. Nieupoort 1509, f° 51 r°).

Ten jare 1520 ontstaat er een proces of geding tusschen de kapel van Raversijde en sommige personen dier plaats. De geschiedenis laat ons ongelukkiglijk in de onwetendheid nopens de oorzaak van het geschil :

« Den viien in september waren Redenaers ver-
« gaderd omme termineren; daer ghetermineerd
« was tproces vande cappelle van Walrauensyde
« ouer een zyde ende ad f. Jacx, Joos ende vele
« andere; present Oliuiers, Joncheere. Heyns,
« Stoc, Vellebier, Hondmt, Redenaers ende
« Clerc. » xxxv s. p.
(Rekening der Proostdij St Donaas, a° 1520).

Met de jaren 1521 en 1522 is er weeral spraak van zeeroovers. Nogmaals ook zijn zeevaarders en visschers verplicht, willen zij « vredelijk van de zee gebruik maken », middels te zoeken om zich te verweeren. Een oorlogschip wordt te dien

einde uitgereed, en de kleine visschersplaatsen zooals Wenduine, Heyst, Walravensijde en andere moeten hun aandeel in de onkosten betalen :

Rekening van het Vrije, 1521-22, f° 29 r°.

(Maerte) « Ferry de Gros, Hughes van Gramez,
« Joncheer Joos van Vlaendren ende Adriaen
« Loonus, burchmeesters, van dat zy smaen-
« daechs den iiiien dach van Maerte bezich waeren
« ende communicquierden met die van Brugghe
« nopende der prouisie vander visscherie, omme
« de smalle steden vanden zeeant... »

(ib) « Den voornoemden vier burchmeesters
« van dat zy sondaechs den xxiiien vander voors.
« maendt besich waeren ende communicquierden
« met die vanden prooschen, Wendunen, Heys,
« *Walrauensyde* ende andere sciplieden op de zee-
« cost omme een scip van oorloghen vutghereet
« thebbene ende te wetene hoe vele ende by wat
« middele zy daer zouden mueghen contribuieren.
« Betaelt elcken van eenen daghe comt. »

vii L iiiii s.

Een tekst van 1540 of 1541 doet ons zien dat de visschers van Raversijde en Heyst tot bij de kusten van Schotland den haring gingen vangen. De Schotten — wier kusten ten allen tijde zoo druk door den haring bezocht geweest zijn en nog zijn — kwamen er tegen op dat de vreemdelingen binnen zekere palen van hunne vischrijke zee hunne netten kwamen werpen. Sedert lang hebben al de zeemogendheden dergelijk besluit in hunne wederzijdsche overeenkomsten doen treden.

Rekening van het Vrije, a° 1540-41, f° 42 r°.

« Dominicus van Prouyn, Joncker Jacop de
« Voocht, Noel Carolus Franssois Vanderburch,
« burchmeesters van dat zy smaendaechs xiiiiien
« jn maerte hoorden diuerssche stierlieden van
« Heys ende Walrauensyde up 't jnhouden van
« zekere missiue ghescreven byder Majesteit van-
« der Coninghinne an die van Brugghe mentie
« makende vande clachten ende doleanchen van-
« den ambassadeur vanden Coninc van Schotlant
« nopende tvaren ten harynthilte toten costen
« ende ooc binnen zekere limiten van Schotlant,
« ende daernaer ghyngghen metten zeluen stier-
« lieden byde ghedeputeerden vande zeesteden
« bescreuen byde voornoemde van Brugghe ende
« tsamen ghesoigniert hebbende vander zake
« ghyngghen alle ghesaemderhandt jnt College van
« Brugghe omme onderlinghe te resolverene inde
« zake ende der voornoemde Majesteit huerlieder
« aduys daerup ouer te zendene. — Betaelt elcken

1. Saarters van Nieupoort.

2. Gilliodts-Van Severen, VI. blz. 448-9.

« van eenen daghe, compt vii L iiii s. »

Zooals men ziet, kloeg de ambassadeur of afgezant van den koning van Schotland bij de koningin Maria van Hongarië, dat visschers van Vlaanderen, namentlijk van Heyst en Raversijde, wat te dicht bij de kusten van Schotland vaarden in den tijd van den haringteelt of haringvangst. Schepenen der stad Brugge, die over die klachten schriftelijk verwittigd waren geweest door de Koningin, beschreven tot eene bijzondere vergadering de afgeveerdigden der vlaamsche zee-steden. De stierlieden der twee genoemde visschersdorpen woonden, samen met de burgmeesters van het Brugsche Vrije, de vergadering bij, om die zaak te bespreken en hun antwoord ingevolge aan de Landvoogdes te geven.

Omtrent het jaar 1562, moest de watering van Camerlinks ambacht groote herstellingen aan dijken en duinen doen, dewelke, bijzonderlijk te Walravensijde « zeer vervlooghen en geschonden » waren. De volgende tekst beschrijft de noodige werken :

« jegens welcke zeedunnen, in veele ende
« diversche plaetsen seere geschuert ende ge-
« schent zynde, deselve van Camerlinx van noo-
« den geweest hadden in voorleden tijden te leg-
« ghene, bij ende ontrent Walravesyde, eenen
« weerdijck met drie schinckeldycken te lande
« waert inne, groot 262 roeden of daeromtrent.
« Ende werden binnen corte toecommende jaeren
« bedwonghen teynde van denselven weerdijck te
« legghene, ende daer aen te coppelen eenen an-
« deren ende nieuwen weerdijck, groot wel 100
« roeden, midts dat de dunnen aldaer ten drye
« steden zeer quaet ende vervlooghen sijn
« welcken nieuwen weerdijck westwaert oppe-
« commende gecoppelt soude moeten worden aen
« een anderen ouden weerdijck liggheende oost
« van Walrave; bet voorts soudent de voornoemde
« van Camerlinx zeer cortt moeten legghen eene
« nieuwe inlaghe beghinnende aen den derden
« weerdijck van den voornoemden ambachte west
« van Walrave....¹.

Vervolgt.

ED. VLIETINCK.

HET GODLIJK SPEL

VAN

DANTE ALIGHIERI

uit het Italiaansch vertaald.

III DEEL.

VAN 'T PARADYS.

Dertigste zang.

MISSCHIEEN zes duizend mijlen verre van ons, blaakt de zesde stonde, en onze wereld legt de schaduw haast als op een bedde plat,

1. Zet u wat, lezer. 't En is zoo moeilijk niet als dat gij wel zoudt kunnen peizen, en 'k zal u helpen zoo vele als ik kan.

Gij weet nog zeker dat Dante ons daar een klein punt licht beschreven heeft, waarrond er negen riemen, kroonen van licht, gedurig aan het wenden zijn? 't Middenpunt is God en de lichten in de kroone zijn Engels. Dat zijn dingen die gij nog moet onthouden hebben. Nu zegt Dante niets anders als dit : « Die lichten verdwenen eën voor eën van uit mijn gezichte, en 'k heb toen mijne oogen naar Beatrice gewend. Maar dat wordt uitgedrukt, staat er in mijne uitgave van Dante : « *Per mezzo d'una delle piu belle comparazioni che mai sia uscita dalla fantasia d'un poeta* » — « bij middel van eene der schoonste vergelijkenissen, die ooit uit de inbeelding gekomen is van eenen dichter. » (Ben ik niet brave u dat zoo schoone te vertalen?)

En welke is nu die schoone vergelijkenis?

Die schoone vergelijkenis is de volgende : Gelijk al de sterren uit den Hemel verdwijnen als de dageraad komt, zoo verdwijnen voor mijne oogen al die lichten, die rond het middenlicht speelden.

Ik heb eenen merkelijken tijd blijven haperen en doolen, eer ik de eerste verzen verstond, om reden dat ik, ten onrechte, in 't gedacht was dat Dante zijn zelve ievers in den Hemel veronderstelde, toen hij die verzen schreef. Hij is op de aarde, en hij veronderstelt dat hij op de aarde is. Onthoudt dat, lezer, 't zal u eene groote ruize gespaard zijn. En horkt nu.

Dante wiste dat de aarde rond was, en meende dat de zon er dagelijks omwendde in 24 uren. Zij heeft zes uren noodig om een vierde van hare reis te doen. Als de zon rijst voor ons, is het noene zes zonne-uren verder.

En hoevele is dat, zes zonne-uren? Dat is, zegt Dante, omtrent (of misschien) zes duist mijlen.

Zoo : als het, zes duist mijlen van ons, de zesde ure van den dag is, en dat de zonne voor ons nog niet gerezen is (dat de schaduwen der lichamen bij ons plat liggen) maar algauw zal rijzen, dan beginnen de sterren boven ons hoofd allengskens hunnen glans te verliezen, en naarmate dat de dienstmaagd van de zon (alzo wordt de dageraad genaamd) nader komt, gaan al de sterren uit, tot de Morgensterre toe (de ster van Venus), die de schoonste is van al de sterren.

Zes duizend mijlen. — Hoe groot de mijlen bij Dante

1. Archief van Oostende. Saarterboek, blz. 98 en volg.